

Analyse | CERI

4. august 2026

Treparten giver kun en brøkdel af den nødvendige udvidelse af naturnationalparkerne i Danmark

Trods politiske ambitioner om at gøre noget ved biodiversitetskrisen er de nuværende indsatser langt fra tilstrækkelige til at vende biodiversitetstabet.

Analysen viser, at:

- Kun én ud af 15 udpegede naturnationalparker lever op til biodiversitetsrådets anbefalinger om arealstørrelse for langsigtet bæredygtig biodiversitet.
- Ingen af de foreslåede områder for seks nye naturnationalparker lever op til biodiversitetsrådets anbefalinger om arealstørrelse.
- Der er afsat 50 mio. kr. i trepartsaftalen til udvidelse, men vi vurderer, at midlerne kun vil finansiere ca. 290 ha, mod et estimeret behov på ca. 2.200 ha.

Hvis den kommende regering vil øge biodiversitetsgevinsterne i de nuværende og fremtidige naturindsatser, anbefaler vi, at:

- Naturnationalparkerne udvides og fastlægges, så de lever op til Biodiversitetsrådets faglige anbefalinger.
- De kommende seks naturnationalparker bør fra begyndelsen udpeges i fuld overensstemmelse med biodiversitetsrådets anbefalinger om arealstørrelse.
- Udvidelsen af naturnationalparker bør så vidt mulig basere sig på jordfordeling og strategisk jordopkøb for at få mest mulig naturnationalpark for pengene.
- Tilskuddene og planlægningen af urørt skov i regi af den grønne trepart bør designes, så de understøtter etablering af store, sammenhængende arealer.
- Fremtidige signaturprojekter bør i højere grad stille krav om naturforvaltning målrettet biodiversitet for at sikre biodiversitetsgevinster på omlagte arealer.

CERI – Climate & Energy Research Institute

CERI er en grøn tænketank, der styrker beslutningsgrundlaget for den grønne omstilling gennem uafhængige analyser af Danmarks klima-, energi- og miljøpolitik. CERI arbejder ud fra en præmis om, at en langsigtet og holdbar omstilling kun lykkes, hvis beslutningerne træffes på et solidt samfundsøkonomisk grundlag. CERI spiller sine analyser ind i den offentlige debat og på Christiansborg for at bidrage til beslutningsprocesserne om den grønne omstilling på en konstruktiv måde. Læs mere på: www.ceri.dk

Kontakt:

Afdelingsdirektør
Ulrik Beck
3140 8705 | urb@ceri.dk

Kommunikationschef
Tina Birkkjær Nikolajsen
2728 2733 | tbn@ceri.dk

Denne analyse:

Senioranalytiker
Camilla Jespersen
3163 4212 | cal@ceri.dk

Viceafdelingsdirektør
Andreas Lund Jørgensen
5041 1237 | alj@ceri.dk

1. Biodiversitetskrisen fortsætter, mens den politiske handling udebliver

**Kun 2 pct. af
Danmarks areal
er beskyttet**

Danmark står i en biodiversitetskrise. Der er stort set intet reelt beskyttet natur i Danmark, og de seneste mange år har biodiversiteten været i tilbagegang.¹ Nationalt Center for Miljø og Energis (DCE) seneste rapportering til EU viser, at 93 pct. af Danmarks beskyttede naturtyper og 56 pct. af Danmarks beskyttede arter er i såkaldt *ugunstig bevaringsstatus*, som lidt forsimplet betyder, at en art er i tilbagegang eller decideret truet, og at der ikke er udsigt til en bæredygtig udvikling.² Samtidig vurderer det forskningsbaserede ekspertorgan Biodiversitetsrådet, at kun 1,6 pct. af Danmarks landareal er beskyttede områder, der bidrager til internationale biodiversitetsmål, og *intet* er strengt beskyttet, dvs. at der i dag ikke findes sammenhængende områder med værdi for biodiversiteten beskyttet mod menneskelig forstyrrelse.³

**Vi skal bruge 30 pct.
for at vende
biodiversitetstabet**

For at vende tabet af biodiversitet til fremgang vurderer Biodiversitetsrådet, at mindst 30 pct. af det danske land- og havareal skal reserveres til beskyttede områder for biodiversitet.⁴ Arealkravet er dog ikke nødvendigvis tilstrækkeligt i sig selv, da effekten bl.a. afhænger af naturens kvalitet, størrelse, sammenhæng og den konkrete forvaltning i de beskyttede områder. Der er således lang vej, hvis Danmark skal vende biodiversitetstabet til fremgang.

**Alligevel udebliver
den politiske
handling ...**

Alligevel er den politiske handling fortsat begrænset. Af regeringsgrundlaget for den afgåede SVM-regering fremgik en ambition om at vedtage en natur- og biodiversitetslov. Denne lov blev ikke vedtaget inden valgudskrivelsen, og ambitionen blev i stedet videreført til regeringsgrundlaget for den nuværende firkloverregering. Og i marts overskred Danmark endnu engang deadline for at indsende en rapport om status på den danske biodiversitetsindsats til FN's Biodiversitetskonvention.⁵

**... mens de nuværende
indsatser ikke redder
biodiversiteten**

Samtidig er de nuværende politiske indsatser langt fra tilstrækkelige til at vende biodiversitetstabet. Naturnationalparkerne, et af de mest centrale virkemidler i biodiversitetsindsatsen, lever ikke op til Biodiversitetsrådets anbefalinger om tilstrækkelig sammenhængende arealstørrelse, som er nødvendig for at understøtte langsigtet bæredygtig biodiversitet. Hertil kommer, at *Aftale om implementering af et grønt Danmark* (trepartsaftalen) kun forventes at øge andelen af beskyttet natur med omkring 2 pct., på trods af en omfattende arealomlægning svarende til 9 pct. af Danmarks samlede areal.⁶

**Danskerne vil gerne
betale for bedre
biodiversitet**

Det er ikke gratis at vende tabet af biodiversitet til fremgang, men studier tyder på en betydelig betalingsvillighed blandt danskerne for at beskytte biodiversiteten. Estimer fra det grønne BNP indikerer en årlig betalingsvillighed på ca. 30 kr. pr. art pr. husstand for at sikre en truet arts overlevelse.⁷ I 2026 var der i Danmark cirka 2.9 mio. husstande⁸, hvorfor den summerede årlige betalingsvillighed i Danmark er 91 mio. kr. **pr. art.** Estimatet kan ikke anvendes til at opgøre den samlede betalingsvillighed for at vende biodiversitetstabet, men det peger dog på, at biodiversitet har en reel værdi for mange danskere.

I resten af dette notat gennemgår vi nogle områder, hvor politikerne med fordel kan styrke indsatsen, hvis de ønsker at forbedre biodiversiteten i Danmark.

¹ Biodiversitet beskriver variationen i gener, individer, arter, interaktioner og funktioner inden for og mellem arter og økosystemer (Biodiversitetsrådet 2023).

² [Danmark mister fortsat biodiversitet](#)

³ [Danmarks bidrag til EU's biodiversitetsstrategi - Miljøstyrelsen; Aarsrapport-2025_book_03_12_25_komprimeret.pdf](#)

⁴ https://www.biodiversitetsraadet.dk/pdf/2025/12/Aarsrapport-2025_book_03_12_25_komprimeret.pdf

⁵ https://naturmonitor.dk/nyheder/politik_og_eu/article19056555.ece

⁶ https://www.biodiversitetsraadet.dk/pdf/2025/12/Aarsrapport-2025_book_03_12_25_komprimeret.pdf

⁷ Grønt BNP er en udvidelse af det traditionelle bruttonationalprodukt (BNP), der justerer den økonomiske vækst for miljø- og klimaomkostninger samt gevinster; [Visning af: Omkostningen ved tab af biodiversitet i den grønne nettonationalindkomst](#)

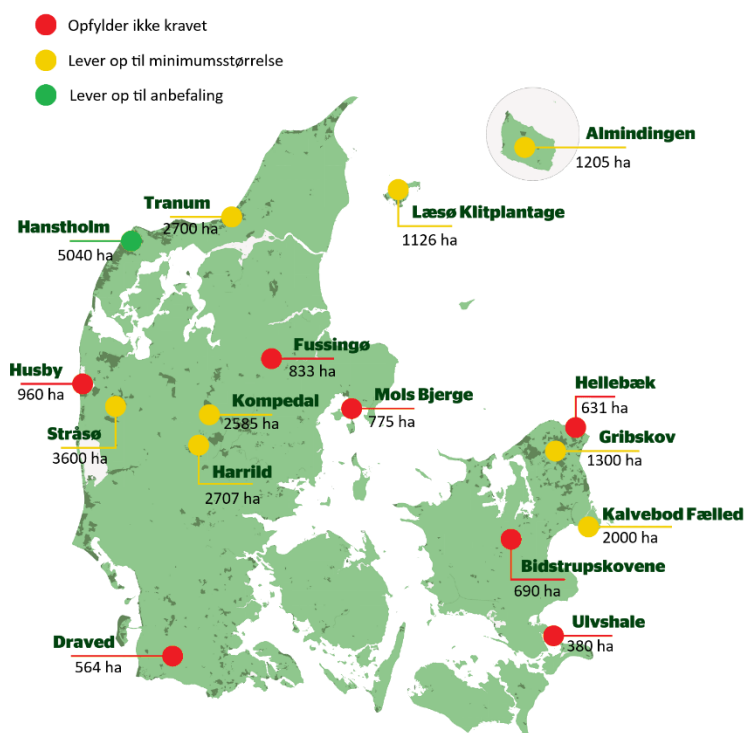
⁸ [Husstande og familier - Danmarks Statistik](#)

Kun én ud af 15 naternationalparker lever op til anbefaling

2. Flagskibsprojekter lever ikke op til centrale faglige anbefalinger

Med finansloven i 2020 blev det besluttet at etablere 15 naturnationalparker og i forbindelse med trepartsaftalen blev det besluttet at etablere yderligere seks naturnationalparker - i alt 21. Af de 15 områder, der indtil videre er udpeget til naturnationalparker, lever kun ét område op til anbefalingen om 5.000 hektar, og kun syv områder lever op til minimumsanbefalingen på 1.000 hektar. Det er altså næsten halvdelen af de udpegede områder, der er mindre end Biodiversitetsrådets faglige minimumskrav for arealernes størrelse jf. figur 1.

Figur 1 Naturnationalparker, som lever op til biodiversitetsrådets anbefaling

Anm.: Kort over de udpegede naturnationalparker, som lever op til hhv. minimumsanbefalingen på 1.000 ha og anbefalingen på 5.000 ha.

Kilde: Naturstyrelsen, <https://naturstyrelsen.dk/vildere-natur/naturnationalparker>

Naturnationalparker er for små til at sikre langsigtet biodiversitet

Og det er et problem, fordi etableringen af naturnationalparker er et centralt virkemiddel i den danske biodiversitetsindsats. Et erklæret formål med naturnationalparkerne er netop at fremme biodiversiteten blandt andet ved at skabe store sammenhængende naturarealer.⁹ Alligevel er størstedelen af de udpegede områder som beskrevet væsentligt mindre end Biodiversitetsrådets anbefalinger for den arealstørrelse, der giver langsigtet bæredygtig biodiversitet.

Nye områder er for små allerede inden udpegning

Områderne for de seks nye naturnationalparker som blev besluttet med trepartsaftalen, er endnu ikke fastlagt. Blandt de 11 potentielle områder, som er i spil til nye naturnationalparker, lever *ingen* af områderne op til anbefalingen om 5.000 hektar, og kun tre områder lever op til minimumsanbefalingen på 1.000 hektar.¹⁰

⁹ <https://mim.dk/miljoe/natur-og-biodiversitet/naturnationalparker>

Det har fået forskere til trække sig fra ekspertgruppen

Naturnationalparkernes manglende størrelse har betydet, at flere forskere har trukket sig fra den ekspertgruppe, der skulle bidrage til etableringen af naturnationalparkerne, da de ikke mener, at der bliver lyttet til deres faglige anbefalinger.¹¹

3. Finansiering afsat til udvidelse er langt fra nok

Der er afsat 50 mio. kr. til udvidelse af naturnationalparker

I trepartsaftalen er der afsat 50 mio. kr. til at udvide de 15 allerede udpegede naturnationalparker.¹² Dette er dog langt fra nok til at udvide naturnationalparkerne i et omfang, som kan imødekomme Biodiversitetsrådets anbefalinger.

Vi skal som minimum bruge 2.200 ha

Hvis de 15 naturnationalparker alle skal leve op til **minimums**anbefalingen på 1.000 ha, kræver det en samlet udvidelse på ca. 2.200 ha. Skal de derimod have den anbefalede størrelse på 5.000 ha, vil det kræve opkøb af ca. 50.000 ha, svarende til knap størrelsen på Bornholm.

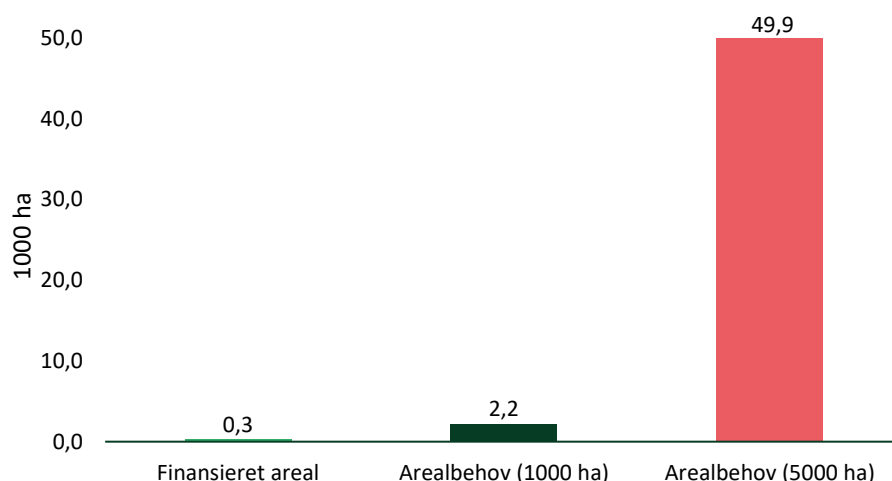
Under de nuværende jordpriser rækker det til ca. 290 ha

Med en gennemsnitspris på landbrugsjord i 2025 på 174.500 kr. pr. hektar, rækker de afsatte 50 mio. kr. kun til ca. 290 ha.¹³ Hertil kommer øgede etablerings- og driftsomkostninger i forbindelse med udvidelsen, hvilket må forventes at reducere udvidelsesarealet yderligere, da en del af de afsatte midler, vil gå til den løbende drift fremfor jordopkøb.

290 ha er langt fra nok til at sikre bæredygtig biodiversitet

En udvidelse på 290 hektar er markant under behovet for at indfri minimumsanbefalingen på ca. 2.200 ha og langt fra de ca. 50.000 ha, der vurderes nødvendige for at understøtte langsigtet bæredygtig biodiversitet i alle de udpegede naturnationalparker jf. figur 2.

Figur 2 Finansieret areal er markant lavere end arealbehovet for langsigtet bæredygtig biodiversitet

Anm.: Finansieret areal (ca. 290 ha) sammenholdt med arealbehov ved 1.000 ha og 5.000 ha pr. naturnationalpark.

Kilde: Egne beregninger pba. Naturstyrelsen, <https://naturstyrelsen.dk/vildere-natur/naturnationalparker>

¹¹ <https://naturmonitor.dk/nyheder/biodiversitet/article19000684.ece>

¹² [aftale-om-implementering-af-et-groent-danmark.pdf](#)

¹³ [Den Mobile Statistikbank - Priser for landbrugsjord og forpagtning efter region, produkt, enhed og tid](#)

Jordfordeling kan give mere natur for pengene ...

Muligheden for såkaldt jordfordeling kan trække potentialet op. Ved jordfordeling handles flere jordlodder i samme område på samme tid, så lodsejeren kan blive kompenseret for at afgive jord til et naturprojekt gennem køb af anden jord. Fx blev naturnationalparken Ulvshale udvidet med ca. 80 ha gennem jordfordeling og opkøb af ca. 30 ha jord for blot 2 mio. kr.¹⁴ Opkøbet vedrørte primært Natura 2000-områder (skov og eng), der typisk handles billigere end landbrugsjord i omdrift, da arealerne er underlagt restriktioner som begrænser aktiviteter, der skader naturen.¹⁵

.... men afhænger af placering og mere velvillige lodsejere

Det kan ikke forventes, at tilsvarende løsninger kan realiseres på tværs af alle naturnationalparker, da det afhænger af, om eksisterende statslige arealer ligger strategisk placeret i forhold til naturnationalparkerne, samt hvor villige lodsejerne er til at indgå i jordfordeling.

”Ulvshale-modellen” bør genbruges andre steder

Selvom ”Ulvshale-modellen” ikke forventes at kunne anvendes overalt, viser erfaringerne fra Ulvshale, at man kan få mere naturnationalpark for pengene gennem en kombination af jordfordeling og målrettede opkøb. Udvidelsen af naturnationalparker bør derfor så vidt muligt baseres på lignende tilgange.

4. Det er vigtigt, at naturnationalparkerne lykkes

Andre indsatser har ikke samme hensyn til biodiversitet

Trepartsaftalen indeholder også andre tiltag, som skal bidrage til biodiversiteten, herunder tilskud til urørt skov og de såkaldte signaturprojekter. Disse tiltag har imidlertid ikke natur og biodiversitet som det primære hensyn, som det er tilfældet for naturnationalparker.¹⁶

Urørt skov sikrer ikke tilstrækkeligt areal

Urørt skov betragtes sammen med naturnationalparkerne som et centralt virkemiddel i biodiversitetsindsatsen. Udtagning af urørt skov sikrer dog ikke nødvendigvis etablering af store, sammenhængende naturområder, da den er baseret på frivillige tilskudsordninger, som ikke i tilstrækkelig grad tilskynder til, at arealer udlægges samlet eller i forlængelse af eksisterende naturområder på tværs af lodsejere.¹⁷ Derudover sidestilles biodiversitet i urørt skov med andre hensyn såsom friluftsliv eller jagt, hvilket adskiller sig fra naturnationalparker, hvor biodiversitet er det primære formål.¹⁸

Signaturprojekterne leverer på plads - ikke nødvendigvis kvalitet

Signaturprojekterne fra trepartsaftalen er projekter, som skal understøtte etableringen af store sammenhængende naturområder med natur som det primære hensyn, herunder beskyttet natur og genopretning af specifikke naturtyper.¹⁹ De har således potentiale til at etablere tilstrækkeligt store naturområder i tråd med Biodiversitetsrådets anbefalinger, men der mangler krav til at sikre *kvaliteten* af biodiversiteten på de omlagte arealer.

Plads er en forudsætning, men ikke i sig selv nok

Selvom plads er en forudsætning for at vende tabet af biodiversitet til fremgang, så er det ikke i sig selv nok.²⁰ Kvaliteten af den beskyttede natur skal også sikres ved at målrette beskyttelse og forvaltning af den samlede biodiversitet, som det b.l.a. ses i forvaltningen af naturnationalparkerne.²¹ Der er imidlertid endnu ikke fastsat klare principper for forvaltningen af signaturprojekterne, hvilket indebærer en risiko for, at projekterne ikke omsættes til reelle biodiversitetsgevinster.

¹⁴ Markant udvidelse: Naturnationalpark Ulvshale vokser med 80 hektar - Miljø- og Ligestillingsministeriet

¹⁵ https://naturstyrelsen.dk/media/n4qk0s3k/baggrundsnotat-nnp-ulvshale-skov_endelig.pdf

¹⁶ Bekendtgørelse af lov om nationalparker

¹⁷ <https://sgavmst.dk/media/ouhvv1dx/vejledning-om-tilskud-til-skovrejsning-2025.pdf>; <https://sgavmst.dk/media/k2zlmwv/vejledning-om-tilskud-til-privat-uroert-skov-2025.pdf>

¹⁸ [vision-for-vores-faelles-natur-naturstyrelsens-nye-rammer.pdf](#); Naturnationalparker - Naturstyrelsen

¹⁹ Delaftale om overgang til ny kvælstofreguleringsmodel

²⁰ www.biodiversitetsraadet.dk/pdf/2022/12/Biodiversitetsraadet-2022-Fra-tab-til-fremgang-Final-hjemmeside.pdf

²¹ www.biodiversitetsraadet.dk/pdf/2022/12/Biodiversitetsraadet-2022-Fra-tab-til-fremgang-Final-hjemmeside.pdf

**Derfor er det vigtigt,
at naturnational-
parkerne lykkes**

Derfor bliver det centralt, at naturnationalparkerne lykkes, hvis man vil sikre øgede biodiversitetsgevinster og bidrage til at vende biodiversitetstabet. De kan i højere grad end de øvrige indsatser sikre både sammenhængende arealer og høj biodiversitetskvalitet. Samtidig er naturnationalparkerne det, der kommer tættest på *strengt* beskyttet natur i Danmark, som der i dag ikke findes områder af.